

▷ SZÖVEG: KARÁCSONYI DÁVID

VUHAN

A VÍRUSON TÚL

Vuhan idén januárban robbant be a köztudatba. Itt állt meg először az élet a koronavírus miatt. Mivel az emberek többsége nem igazán szeretne az ugandai Zika-erdőben, esetleg a kongói Ebola-folyó partján sétálni, a WHO egy ideje kerüli azt a gyakorlatot, hogy új betegséget földrajzi helyről nevezzen el. Bár ezen erőfeszítések révén a koronavírus nem Vuhan-vírusként vonult be a történelembe, a város neve így is egybeforrt a pandémiával. De milyen hely Vuhan? Kik lakják? Milyen az élet a városban, ha épp nincs vírus? Regionális földrajziimázs-javítás Közép-Kína legnépesebb városáról, Vuhanról

A majd' 9 millió lakosú Vuhan Kína kilencedik legnépesebb városa, a Közép-Jangce-medence gazdasági övezetközpontja. A kínai Chicagóként is emlegetett város a legfontosabb belső vasúti csomópont Kínában, ahol a Peking–Kanton észak–déli fő közlekedési tengely keresztezi a nyugat–keleti futású Jangcét. Ebből érthető igazán, hogy a majd' magyarországnyi lakosságú iparváros totális blokádnak alá helyezése óriási gazdasági és logisztikai érvágást jelentett Kína számára a koronavírus-járvány idején.

A város csomóponti jellege – illetve főként a hatóságok kezdeti késlekedése, titkolózása – miatt a vírus gyorsan messzire juthatott, amit a globális ipari termelési láncok, illetve ahhoz kötődően a mérnökök, menedzserek, munkások nemzetközi mozgása is nagyban segíthetett.

Forró és száraz

Vuhanról – bár igen fontos nehézipari központ – a kínaiaknak elsősorban mégsem ez jut eszébe! Számukra országuk regionalitása nem a tájak és városok sajátos arculatában jelenik meg, hanem elsősorban egy-egy térség jellegzetes gasztronómiájában (pl. kantoni, szecsuanai konyha).

A kínai kultúrában központi elem az étkezés, így egy-egy helyi étel elfogyasztása nemcsak szükségletkielégítés, hanem akár az utazás fő célja is lehet. Kínai kollégáim ajánlása szerint Vuhan például a reganmianról, azaz a szezamszósszal, fokhagymával és csilivel készülő „forró és száraz tésztáról”, egy pirított tésztspecialitásról szól. A legenda szerint a fogás az 1930-as évekből ered, amikor az egyik kifőzde szakácsa, egy bizonyos Bao Li vélet-

A kínai kultúrában központi elem az étkezés, így egy-egy helyi étel elfogyasztása nemcsak szükségletkielégítés, hanem akár az utazás fő célja is lehet. Vuhan például a reganmianról, azaz a „forró és száraz tésztáról”, egy pirított tésztspecialitásról szól.

FOTÓ: KARÁCSONYI DÁVID

FOTÓ: KARÁCSONYI DÁVID

▲ Tömeges jelenség

Kína nagyvárosai rohamos gyorsasággal alakulnak át. Bár a függőleges terjeszkedéssel a zsúfolt lakásviszonyok enyhülnek, a népsűrűség egységnyi területre vetítve nő. A fenntarthatóság és az élıhetőség kérdése a koronavírus-járvány után még nagyobb kihívást jelent a kínai várostervezők számára

▶ Forró és száraz tészta

Egy jó adag vuhani reganmian bárhol, bármikor, bármilyen körülmények között jólesik!

ÓVATOSAN AZ IDEGENVEZETŐKKEL!

Kínában bevett szokás, hogy az angolul tanuló helyi fiatalok megszólítják a külföldieket. Ez általában teljesen ártalmatlan: mivel a fehér idegeneket legtöbbször az angol anyanyelvűekkel azonosítják, az illető így potyázhat magának egy kis nyelvoktatást. Ha ehhez körbekalauzolás is társul, a nyelvóra meghosszabbodik, sőt egy e-mail-cserét követően akár hosszabb levelezés is jöhet, ami szintén jó lehetőség az angol gyakorlására.

Bár e szokás itthon furcsának tűnhet, valójában arról van szó, hogy több mint egymilliárd kínaira vetítve kicsi az esélye, hogy összefutnak egy olyan angolul tudó külföldivel, aki kizárólag csak velük fog hosszasan diskurálni...

A turisták által tömegesen látogatott helyeken azonban vigyázzunk, ha egy helyi megszólít séta közben! A pekingi Tiltott Város környékén, vagy a sanghaji Bundon az átlagnál jobban öltözött és angolul is jól tudó fiatal lányok környékezik meg az egyedül kószáló külföldit! A fedőtörténet általában ugyanaz: most érkeztek vidékről, és ők is csak nézelődnek, szeretnének csatlakozni hozzánk a sétára. Ezután felvetik, hogy innának egy teát egy közeli helyen, amelyet ismernek. Ott aztán a tea elfogyasztása után jön a borsos, több száz dolláros számla, és az illető jól jár, ha ennyivel megússza a kalandot!

lenül számolajat öntött a tészta, amelyet másnap kissé feljavítva, átsütve eladott az arra járóknak. Az így elkészített fogást megkedvelték a helyi inyencek, akik sorra kérdezték, miféle különlegesség ez? Bao Li csak azt felelte nekik: „Forró és száraz tészta”.

A városba érkezés után így rögtön az egyik friss élelmiszer árusító, azaz nedves piacra vezetett az utam, hogy végre én is megízlelhessem a forró és száraz különlegességet! Miközben nekiláttam a nagy adag ételnek, a szemben lévő asztalnál épp egy fiatal lány szívta fel a tészta – komoly, szürcsölő hangok közepette. Látva, hogy külföldi vagyok, megszólított, majd a Ma-jiként bemutatkozó lány felajánlotta, hogy körbekalauzol a városban.

A Peking–Kanton-vasút 1906-ban érte el északról a Jangce partját, a déli parton fekvő Vucsangban pedig a vasútépítést és a hozzá kapcsolódó járműgyártást nyersanyaggal kiszolgáló vas- és acélmű létesült. A vasút abban is szerepet játszott, hogy Vucsang lett a kiindulópontja az 1911-es kínai polgári forradalomnak (xinhai forradalom). A szikrát a szinte félgymarmati helytartóságként működő, korrupt császári kormányzat azon döntése lobbantotta lángra, miszerint külföldi koncesszióba kívánták adni Kína teljes vasútfejlesztését.

A forradalom győzelme után felmerült, hogy a városegysítéssel létrehozandó központi fekvésű Vuhan a Kínai Köztársaság fővárosa legyen, ám e funkciót csak pár hónapig töltötte be 1927-ben, majd tíz évvel később, a kínai–japán háború idején. Sötét epizód Kína történetében, hogy az 1938-ban japán megszállás alá került Vuhant – mint fontos logisztikai központot – a Csengduból felszálló amerikai bombázókötélékek 1944-ben Csang Kaj-sek jóváhagyásával többször is támadták, aminek több mint 20 ezer kínai polgári személy esett áldozatul.”

Folyó menti évszázadok

Bár Vuhan hatalmas ipari központ, néhány épület még őrzi a régi korok emlékét. A Sárga Daru-pagoda az 1957-ben átadott vasúti–közúti „Első Jangce-híd” tőszomszédságában áll. A folyam túlsópartján Kína első saját tervezésű, 1986-ban elkészült tv-tornya magasodik

Első benyomás

Vuhan iparváros jellege már az új főpályaudvarra érkezve azonnal egyértelművé válik

FOTÓ: KEITMA ©SHUTTERSTOCK

Három város

„Vuhan valójában új város – kezdte az idegenvezetést Ma-ji, aki itt nőtt fel és újságírást tanult az egyetemen –, 1953-ban hozták létre a Jangce és az abba torkolló Han-folyó által elválasztott városhármas, Vucsang, Hankou és Hanjang egyesítésével. Mondjuk, a Vuhan nevet viselő új főpályaudvar csak 2009-re készült el a Pekingbe vezető nagy sebességű vasúttal. Előtte a vonattal érkezőnek Vuhan helyett Vucsang állomáson kellett leszállnia, nem kis kavargást okozva ezzel a külföldieknek.

A három városrészt az egyesítést megelőzően más-más fejlődési utat járt be, ami máig látszik arculatukon.

Hankou (a Han-folyó torkolata) folyami kikötőként a 19. század közepén, az ópiumháborúkat követően külföldi koncessziós terület lett. Emellett fontos bázisa volt a félgymarmati státuszt fegyverrel garantáló amerikai folyami őrzőkapitányságnak is, amely a japán megszállás időszakát kivéve lényegében a kommunista hatalomátvételig tartott. Hankou folyóparti promenádját, a helyi Bund és annak környéke építészetileg kifejezetten európaias.

A szomszédos Hanjang (a Han-folyó túlsópartja) a 19. század legutolsó évtizedében, a megkésett modernizáció és haderőreform keretében lett a fegyvergyártás egyik fontos kínai központja. Vuhan gépipara ma is a Hanjang városrészbe koncentrálódik, ahonnan egykor a híres Hanjang-puskák is kikerültek.

FOTÓ: KARÁCSONYI DÁVID

Vuhan valójában új város, 1953-ban hozták létre a Jangce és az abba torkolló Han-folyó által elválasztott városhármas, Vucsang, Hankou és Hanjang egyesítésével.

Hídverő

„A három város a kommunista hatalomátvételt követően egysült véglegesen. Az első kínai öt éves terv kulcseleme volt a Vuhannál szovjet anyagi és mérnöki segítséggel 1957-re elkészült, kétszintes vasúti–közúti »Első Jangce-híd«, mivel ezzel a Peking–Kanton-vasút utolsó hiányzó eleme is a helyére került” – vázolja fel a híd történetét idegenvezetőm, miközben leülünk a folyó partjára. A második hídra azonban majd’ 30 évet kellett várni. Az 1995 óta eltelt időszakban összesen 7 újabb híd és egy közúti alagutat is átadtak Vuhanban, ami jól szemlélteti Kína robbanásszerű fejlődését és a város kiemelt központi közlekedési helyzetét.”

Vuhan, a hídváros

A második Jangce-hídra 1995-ig kellett várni, ezért amikor az elsőt 1989-ben a Tienanmen téri tüntetésekkel egy időben a demokráciát követelő diákok csoportja blokád alá vette, megbénult a Kínán belüli észak–déli vasúti összeköttetés. Erre azonban kedves idegenvezetőm nem tért ki...

A második hídra majd’ 30 évet kellett várni. Az 1995 óta eltelt időszakban összesen 7 újabb híd és egy közúti alagutat is átadtak Vuhanban...

Nem minden piac nedves!

Vuhan egyik kulturált, magas színvonalú turisztikai piacán is sok ínyencséget kóstolhatunk. Nyilván a forró és száraz térszót is

FOTÓ: KARÁCSONYI DÁVID

FOTÓ: LIGHTRAIN ©SHUTTERSTOCK

Motor city

„Vuhan korábbi gépipari bázisán kezdte meg működését 1969-ben Kína kettes számú autógyára, ahol a 2000-es évekig elsősorban tehergépkocsikat gyártottak Dongfeng (Keleti szél) márkanév alatt. A vuhani Dongfeng-autógyár továbbra is állami kézben van, ám a Renault-csoporthoz és a Hondához is kapcsolódik. De itt működik a General Motors és a szintén állami SAIC (Sanghaji Autógyár) vegyesvállalata is, a Siemensnek pedig transzformátorgyára van a városban. A »motor city«-ként is emlegetett Vuhan adta 2019-ben a kínai személygépkocsi-gyártás tizedét! A bő évtizede alapított csúcstechnológiai park, a »kínai Phoenix« avagy »Optics Valley« pedig az optikai kutatások fellegvárára” – fejezi be alkalmi és kifejezetten tájékozott idegenvezetőm a kalauzolását, s azóta is váltunk időnként egy-egy levelet.

FOTÓ: THEWATSEER ©SHUTTERSTOCK

Vírus után...

Ma-ji Vuhanban vészelte át a több hónapig tartó teljes zárlatot is, és kifejezetten optimista a jövőt illetően. Szerinte Vuhan csodálatos hely, ahol jobb élni, mint valaha! Titokzatossággal keveredő optimizmusa mögött azonban nyelvi akadályok éppúgy állhatnak, mint a társadalmi konformitás, sőt, maga a kínai államgépezet vigyázó tekintete is!

Vuhan sokarcú város

Az egykori koncessziós terület, Hankou európaias jellege miatt a belföldi turizmus kedvelt célpontja

FOTÓ: KARÁCSONYI DÁVID

Fodrászszalon az utcán

Nem a távolságtartási korlátozások következménye, hanem a hétköznapiak része

FOTÓ: KARÁCSONYI DÁVID

Outdoor-élet

Ha épp nincs karantén, az utca – a szűkös lakáskörülmények miatt – nemcsak a szociális érintkezés, de a mosás, sőt a csecsemőgondozás fő terepe is

E vigyázó tekintet volt az, amelyik sokáig „óvta” a külvilágot a koronavírus híretől is. Mindez azonban visszautni látszik, többek között a Vuhan melletti Keleti-tó partján működő Biolake park, Kína talán legfontosabb biotechnológiai kutatóbázisának gyanúba keveredése által, amelyet az összekülvédelmi-gyártók mellett már olyan sajtóorgánumok is felkaptak, mint a Washington Post.

Nedves piac vagy biotechnológiai labor – ez szinte mindegy is, hisz a vírus gyors nemzetközi terjedését a kínai állam által „szavatolt” fals biztonságérzet mellett sokáig a nyugati világ azon – kínai emberekkel szembeni meglehetősen sztereotip – attitűdje is segíthette, miszerint ilyen csak Kínában fordulhat elő...

Nedves piac vagy biotechnológiai labor – ez szinte mindegy is, hisz a vírus gyors nemzetközi terjedését a kínai állam által „szavatolt” fals biztonságérzet mellett sokáig a nyugati világ azon attitűdje is segíthette, miszerint ilyen csak Kínában fordulhat elő...

Nagy kérdés, hogy a Közép-Jangce-medence gépipari fellegrá, a magyarországnyi népességű Vuhan és általában Kína dinamikus fejlődését mennyire fogja megtörni a pandémia árnya. A just-in-time rendszerű ipari termelési láncokat működtető multinacionális vállalatok, illetve a kínai kormány geopolitikai hegemóniájától tartó külföldi államok egyaránt érdekeltté váltak a helyi termelési kapacitások leépítésében és a tőkekivonásban!

A függetlenedés azonban nemcsak a helyi nehézipart sújtja: a hírek szerint a karanténban hónapokra összezárt házaspárok is tömegesen kezdték el beadni a válókereseteket Vuhanban!

KARÁCSONYI DÁVID
GEOGRÁFUS, JELENLEG
A CHARLES DARWIN EGYETEMEN
ISMERKEDIK A VILÁG LEGRITKÁBAN
LAKOTT PERIFÉRIÁINAK
TÁRSADALOMFÖLDRAJZÁVAL